

Nieuwsbrief

Inhoud

Van de vicevoorzitter	1
Jaarvergadering	1
Brief aan de politiek	3
Nieuws van de Leerstoel	4
Bijeenkomsten	5
Miet van Puijenbroek	6
Boekbespreking	6
Zusters in Sri Lanka	7
Wetenswaardig	7

Secretariaat Unie NKV
Emmaplein 19 A
5211 VZ 's-Hertogenbosch
Tel: (073) 69 21 317
Fax: (073) 69 21 322
E-mail: unienkv@knr.nl
Website: www.unienkv.nl

Van de vice-voorzitter

Groen licht van de aangesloten organisaties kregen de nieuwe structuur en het activiteitenplan 2009-2010 in de jaarvergadering van 27 mei 2009. Dit is het vermijden meer dan waard, want in de afgelopen periode is er heel wat afgepraat over de toekomst van de Unie in deze veranderde tijd. Het doet mij veel plezier dat wij er zo eensgezind zijn uitgekomen en dat betekent nu: *full speed* vooruit.

Die dag hebben we ook afscheid genomen van vijf vrouwen die met hun beste krachten en veel enthousiasme gewerkt hebben om de Unie opnieuw een forse impuls te geven. Ine Aasted-Madsen, onze voorzitter, zal in de Tweede Kamer onder andere onze belangen behartigen. Ina de Graaff was onze onvolprezen penningmeester, maar ook haar tijd zat er ruimschoots op. Henrica Jans, onze 'zusterbestuurder', verdedigde op prachtige wijze de belangen van de KNR. Willemien Hermsen was de rechterhand van Ina de Graaff, Truus Kuster was de vraagbaak voor het administratieve gedeelte. De laatste wordt opgevolgd door Erica Op 't Hoog.

U ziet dat de bestuursgelederen behoorlijk zijn uitgedund en nog niet alle posten zijn ingevuld. We zijn heel blij dat Leny Boere van ZijActief Utrecht de handschoenen heeft opgepakt en zitting neemt in het bestuur. Maar we zijn nog niet compleet. Als wij een koepelorganisatie van katholieke vrouwen willen behouden, zullen er meer vrouwen nodig zijn die het belang van de Unie NKV onderschrijven.

Ik dank nogmaals heel hartelijk namens alle vrouwen de aftredende bestuursleden, wens ze een wat rustiger tijd toe, en ik weet zeker dat de Unie bij alle vijf in het hart verankerd is. Ik blijf nog even uw vice-voorzitter en wens u een fijne en ontspannen vakantietijd toe: Geniet, bouw weer kracht en inspiratie op voor de volgende periode.

Evelien Blom

Ria Oomen: Europa is een waardengemeenschap

'Voor vrouwen heeft Europa alles gedaan,' zegt Ria Oomen-Ruijten, Europarlementariër voor het CDA, op de jaarvergadering van de Unie NKV. Op 27 mei was ze aanwezig in het zaaltje van de Katholieke Bijbelstichting te 's-Hertogenbosch.

Op verzoek heeft ze 'rechten van vrouwen' voorbereid, evenals (christelijke) waarden, maar er komen vragen over allerlei onderwerpen. In haar antwoorden komt een aantal waarden van Europa aan het licht

Gerechtigheid: Europa is begonnen met de eis van gelijk loon voor gelijk werk. Daarvan hebben vrouwen geprofiteerd. In 1986 zijn vervolgens gelijke rechten op het gebied van sociale zekerheid verworven. Pensioenrechten, ook voor het deeltijdpensioen, zijn in 1994 vastgelegd dankzij Europa. Het Europees Hof van Justitie heeft het altijd opgenomen voor de rechten van vrouwen.

Veiligheid: Twintig jaar geleden werd er lacherig gedaan over ge-

weld tegen vrouwen. Op dit moment zijn er 2.000.000 kinderen werkzaam in de prostitutie. Dankzij het verdrag van Lissabon heeft het Europees Parlement meer bevoegdheden. Het is medewetgever geworden en heeft wetgeving opgesteld die op lidstaatsniveau gehandhaafd wordt, tegen geweld en gedwongen uit-huwelijking.

Solidariteit: In het verleden was de Nederlandse gulden afhankelijk van de Duitse munt, maar nu heeft elk land met één stem inspraak over het financiële beleid. Zonder euro hadden we in dezelfde positie gezeten als IJsland nu. In Europa is de inflatie laag,

dat is goed voor kleine spaarders en mensen met een klein pensioen. Af-scherming van je eigen financiële stelsel is niet meer mogelijk omdat we te afhankelijk zijn geworden van elkaar. De rest van de wereld heeft invloed op ons, en omgekeerd. We willen toch niet de welvaart voor onszelf houden? Geeft Europa niet te veel geld aan ontwikkelingslanden terwijl corruptie daar schering en inslag is? Oomen is het ermee eens dat er meer controle moet komen.

Er blijft vooral bij grootschalige projecten veel aan de strijkstok

hangen. Bij kleinschalige projecten is dat minder, maar daar is de omvangrijker controle een grote kostenpost. Europa hanteert de criteria van Kopenhagen: ontvangende landen moeten een democratie en een rechtsstaat zijn, met een onpartijdige en onafhankelijke justitie.

Vrede: Ja, er gaat geld van Nederland via de Europese Unie naar Oost-Europa. Maar tot 1992 heeft Nederland geld van Europa gekregen. Ria Oomen weet van haar eigen ouders dat het elk jaar financieel beter ging. Dat kwam eerst door de bijdragen uit het Amerikaanse Marshallplan, maar later uit de EEG. 'Ik kan er niets aan doen dat ik aan de goede kant van het gordijn terecht ben gekomen en mijn Oost-Europese collega niets dat zij aan de andere kant is geboren.'

De halfjaarlijkse verhuizing naar Straatsburg kost inderdaad veel. Ooit heeft ze zich daarover kritisch uitgelaten tegenover minister Jan de Koning (overleden in 1994). Historisch geschoold wist hij uit te leggen hoeveel rivaliteit er vroeger was tussen Duitsland en Frankrijk, en hoe gevoelig de Elzas ligt. Hoe veel mag vrede kosten?

Zorg. Het woord 'christelijk' was niet opgenomen in de Grondwet van de Europese Unie, maar daarom is Europa nog wel een waardengemeenschap. Haar katholieke achtergrond is voor Ria Oomen geen receptenboek maar haar inspiratiebron. Toen ze op de laatste plaats (25) van de kandidatenlijst terecht kwam, moest ze even slikken. Nu is ze dus lijstduwer – in België is dat een eervolle positie.

Ze sluit af door met ons te delen dat haar moeder weer brood voor haar smeert gedurende deze campagne-tijd en zich zorgen maakt dat ze te weinig eet. De echtgenoot van Ria Oomen is enige maanden terug overleden; zij mist hem vooral nu, maar werk helpt, zegt ze.

Na 4 juni weten we dat deze vrouw een overvloed van voorkeursstemmen heeft gehaald...

Gaande en komende vrouwen

Op de jaarvergadering is afscheid genomen van voorzitter Ine Aasted-Madsen, penningmeester Ina de Graaff en bestuurslid Henrica Jans (KNR), evenals van Willemien Hermsen (financiële administratie) en Truus Kuster (secretariële ondersteuning).

Willemien Hermsen en Ina de Graaff

Henrica Jans wordt opgevolgd door Joke Volf. Ook Marij Cox (ZijActief Limburg) en Ans Wouters (KVG Limburg, vaste vervanger van Liesbeth van Berlo) nemen afscheid. Marij Cox wordt opgevolgd door Ger Bisschops. Joke Jansen en José ten Berge (KVD) deelden in 2008 een duozetel in het bestuur, en José was op 27 mei aanwezig voor een afscheidswoord.

Joke Volf, Leny Boere, Ger Bisschops

Tenslotte heeft Leny Boere (ZijActief Utrecht) heeft zich aangemeld als nieuw bestuurslid.

Foto's: Anne-Marie Huysmans

Uit de jaarrede van Ine Aasted-Madsen:

Na vijf jaar draag ik de voorzittershamer over, in eerste instantie aan Evelien Blom; er is immers nog geen opvolger gevonden. Dat de voorzittershamer daarmee in goede handen komt, moge duidelijk zijn. Evelien was al eerder interim-voorzitter en heeft ook tijdens mijn voorzitterschap regelmatig moeten inspringen. Sinds mei 2007 ben ik weer benoemd als Tweede Kamerlid en in het leven van een Tweede Kamerlid kun je op de meest onverwachte momenten teruggeroepen worden vanwege bijvoorbeeld stemmingen. Dat gebeurde ook vorige week toen het dagelijks bestuur een gesprek had met de voorzitter van de Nederlandse Vrouwenraad. In combinatie met mijn nieuwe portefeuille is mijn werk als Kamerlid steeds moeilijker verenigbaar met het voorzitterschap van de Unie NKV.

Er is de afgelopen twee jaar hard gewerkt aan een vernieuwde Unie NKV. Vandaag kan ik u melden: bestemming bereikt. Natuurlijk niet de eindbestemming; de Unie NKV zal zich verder blijven ontwikkelen. Duidelijk is geworden dat we ons als koepel vooral willen richten op die zaken waarin we als geheel van alle organisaties een meerwaarde bieden. Een van die zaken is actief participeren in het maatschappelijke en politieke debat. Dit is bijvoorbeeld gebeurd rondom het thema 'loverboys', toen de Unie ook de politiek ongevraagd een aantal belangrijke aanbevelingen heeft gedaan met betrekking tot de aanpak van deze ernstige problematiek. Er zullen tal van andere onderwerpen om actie of reactie vragen.

Met mijn afscheid als voorzitter verdwijnt ik voor de Unie niet uit beeld. Ik ben graag bereid de brug te zijn tussen de Unie en de politieke arena. Rest mij nu om u allen hartelijk te danken voor de samenwerking in de afgelopen vijf jaar en u en de Unie alle goeds te wensen voor de toekomst.

Evelien ontvangt de hamer van Ine

Loverboy / Pooierboy

Op 4 februari 2009 vond in 's-Hertogenbosch de studiemiddag 'Loverboy / pooierboy' plaats. Elma van den Nouland (SRTV) en twee onderzoekers van Politie

Haaglanden verzorgden de inleiding. Een uitgebreid verslag van de dag kunt u opvragen bij het secretariaat. Na afloop is onderstaande brief opgesteld. Deze brief is

ook verstuurd naar de secretariaten van de aangesloten organisaties met de vraag of zij op provinciaal niveau aandacht willen vragen voor dit probleem.

*Aan de ministers en staatssecretarissen van
Binnenlandse Zaken, Justitie, Onderwijs*

Geachte dames en heren,

De Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging (Unie NKV) is een koepel van een aantal katholieke vrouwenorganisaties met een totale achterban van ongeveer 25.000 leden. Zij is een bindende en ondersteunende factor voor de organisaties die zich bij haar aansluiten.

Reeds vanaf haar oprichting in 1958 maakt de Unie NKV zich sterk voor de positie van vrouwen – zowel binnen de kerk als in de samenleving als geheel. Op kerkelijk, politiek en maatschappelijk vlak wil de Unie NKV een krachtig geluid laten horen over zaken die voor vrouwen van belang zijn – niet alleen in Nederland maar ook in internationaal verband.

Via haar lidmaatschap van Andante en de WUCWO, respectievelijk de Europese Alliantie en de Wereldunie van katholieke vrouwenorganisaties, heeft de Unie NKV veel contacten opgebouwd met vrouwen(organisaties) buiten Nederland, met name in Europa.

Eind vorig jaar nam een delegatie van de Unie NKV deel aan een Europese conferentie in Verona onder het motto "Let's free women from trafficking". Uit de rapportages en ervaringen van de deelnemers uit 25 Europese landen bleek hoe zeer mensenhandel, met name vrouwenhandel, een groot en ernstig probleem is waaraan nog steeds te weinig aandacht wordt besteed en waartegen nog steeds niet via gecoördineerd (Europees) beleid wordt opgetreden. Ook bleek dat verscheidene organisaties in eigen land actie voeren om de bevolking meer bewust te maken van het probleem en dat zij de politici geregeld op hun verantwoordelijkheid in dezen wijzen.

Als vervolg op deze conferentie heeft de Internationale Commissie van de Unie NKV onlangs een studiedag over dit onderwerp georganiseerd. Daarbij is gekozen voor een aspect van het probleem dat specifiek in Nederland speelt, namelijk dat van de zogenaamde loverboys – of pooierboys zoals minister Hirsch Ballin hen bij voorkeur noemt.

Op deze dag hebben de aanwezigen aanbevelingen geformuleerd voor zichzelf, voor hun organisatie en voor de politiek. Het bestuur van de Unie NKV heeft de taak op zich genomen om de verantwoordelijke personen en instanties op de hoogte te brengen van de politieke aanbevelingen.

Met deze brief voldoen wij aan die taak en vragen wij uw aandacht voor, én actie van uw kant op de volgende punten:

- 1. Meer mensen en geld vrijmaken voor bestrijding van vrouwenhandel, onder meer door de instelling van gespecialiseerde Recherche teams Mensenhandel in alle Nederlandse Politieregio's. Alleen zó kan deze zware vorm van criminaliteit beter en effectiever bestreden worden.*
- 2. Ondersteuning van civielrechtelijke procedures waarbij daders gedwongen worden hun financiële winst af te dragen aan hun slachtoffers.*
- 3. Gespecialiseerde opvangmogelijkheden (dus niet in gesloten inrichtingen) voor vrouwelijke én mannelijke slachtoffers.*
- 4. Projecten op middelbare scholen. Middelbare scholieren die op deze dag aanwezig waren hielden een hartstochtelijk pleidooi voor 'uitvoerige, goed voorbereide voorlichting met schokkende beelden'. De politie zou daarvoor meer tijd en geld ter beschikking moeten krijgen. Belangrijke thema's zijn ook de weerbaarheid van mogelijke slachtoffers en het aanreiken van positieve, verantwoordelijke mensbeelden voor meisjes en jongens.*

Wij begrijpen dat u momenteel vooral bezig bent met discussies rond (het oplossen van) de financieel-economische crisis. Echter, ook in economisch zware tijden is het van belang (meer) geld en menskracht beschikbaar te stellen voor de preventie en bestrijding van vrouwenhandel. Het betreft hier immers een ernstig delict, namelijk zware schending van de mensenrechten van de betrokken personen. Bovendien is een maatschappij financieel gezonder wanneer criminele activiteiten niet winstgevend zijn.

*Graag vernemen wij op korte termijn van u welke maatregelen u op dit terrein denkt te nemen.
Met hoogachting en vriendelijke groet,*

Vrouwendomeinen aan de rand van de instituties

Nieuws vanuit de Unie NKV leerstoel Religie en Gender

Terwijl de goed bezochte en inspirerende studiedagen 2009 met als thema 'Religieuze heilssymbolen en lichaamsbeelden' nog in volle gang zijn, maken we al weer plannen voor volgend jaar. Het thema van 2010 hebben we onlangs vastgesteld: 'Volksreligie en nieuwe religieuze bewegingen: vrouwendomeinen?'

Waarom deze keuze? De laatste jaren is er in media en wetenschap veel aandacht voor wat men wel volksreligiositeit noemt. Bedoeld zijn vormen van religie die zich afspelen aan de randen van de instituties en waarin magische praktijken en voorstellingen een grote rol spelen. Van oudsher lijken deze vormen van volksreligiositeit vaak veel vrouwen aan te trekken. Religieuze leiders en theologen bekeken ze dikwijls met een zeker wantrouwen of zelfs *dédain*. En hoewel het er op leek dat magische en andere volksreligieuze praktijken in het gesecculariseerde Westen grotendeels verdwenen waren, is de laatste tijd sprake van groeiende interesse voor de volksreligiositeit; zowel vanuit de instituties, als binnen de wetenschap.

Diezelfde interesse geldt de religieuze praktijken en vormen van spiritualiteit binnen de zogenaamde 'nieuwe religieuze bewegingen'. Ook die staan in een spanningsvolle relatie tot de religieuze instituties. Tijdens de Open Studiedagen willen we dit verschijnsel nader onder de loep nemen. Wat is hier aan de hand? Hoe oud of nieuw, hoe marginaal of centraal zijn deze ontwikkelingen eigenlijk? Welke politieke functies vervullen ze en voor

wie? En wat betekent het in dit verband dat nog steeds juist vrouwen zich aangetrokken voelen tot deze 'oude' of 'nieuwe' vormen van volksreligiositeit?

De data voor 2010 zijn: vrijdag 29 januari 2010, vrijdag 26 maart en vrijdag 21 mei 2010.

Rol van religie en cultuur

Daarnaast lopen er nog genoeg andere interessante ontwikkelingen. Over een ervan wil ik hier wat meer vertellen. Samen met collega Chris Hermans was ik onlangs voor een korte conferentie in Zuid-Afrika. Wij hebben vanuit Nijmegen het initiatief genomen tot het opzetten van een onderzoeksproject in Zuid-Afrika naar de relatie tussen religie en huiselijk geweld. Huiselijk geweld is daar een enorm probleem, ondanks een wettelijk verbod.

Religie en cultuur, zo blijkt uit allerlei onderzoek, spelen een grote rol als het gaat om het in stand houden van dit soort geweld. Daar is nog relatief weinig over bekend. Nog minder is er bekend over de positieve invloed van religie als het gaat om het overleven en bestrijden van huiselijk geweld. Toch vinden we ook daarvan sporen. Het project is er op gericht om met name die

positieve invloeden op het spoor te komen. Hoe werken ze, hoe kun je positieve religieuze bronnen aanboren en tot welke kerkelijke en maatschappelijke strategieën kan dit kan leiden?

We hadden een inspirerende en constructieve bijeenkomst met collega's theologen en antropologen die allen zeer betrokken zijn bij deze problematiek. De bijeenkomst was gericht op het verbeteren van de eerste projectopzet die we vanuit Nijmegen gemaakt hadden. We hopen volgend voorjaar bij de Zuid-Afrikaans-Nederlandse organisatie voor onderzoekssamenwerking een definitief project in te kunnen dienen.

Sabbatsverlof

Tenslotte kan ik melden dat ik in het najaar met sabbatsverlof mag gaan. Ik zal de tijd doorbrengen in Chicago aan de Loyola Universiteit, en wel aan het Gannon Center for Women and Leadership en het departement voor Theologie. Het lijkt een inspirerende omgeving. Ik zal daar naast onderzoek ook een aantal lezingen geven.

Maaïke de Haardt

Nederlandse Vrouwenraad

Op 20 mei heeft het Dagelijks Bestuur van de Unie NKV een kennismakingsgesprek gehad met voorzitter Dieny Scheffer van de Nederlandse Vrouwenraad (NVR). Sindsdien is de Unie NKV aspirant-lid van de NVR en ontvangt uitnodigingen, vergaderstukken en andere post. Op de algemene vergadering van de NVR van 19 november 2009 wordt de

Unie NKV als nieuw lid voorgesteld; de vergadering bekrachtigt dat. Onze afgevaardigde zal dan een presentatie geven over de Unie NKV.

*Informatie over de NVR:
www.nederlandsevrouwenraad.nl*

Jubileum Unie NKV

De Unie NKV bestaat meer dan vijftig jaar en – als alles goed gaat – wil ze dat vieren op 7 november 2009 in Nijmegen. U ontvangt in september meer informatie over deze dag.

Van aanrecht tot aandeel: 90 jaar KVG Limburg

KVG-vrouwen van 90 jaar waren speciaal uitgenodigd voor het feest op 13 mei 2009. Met 600 andere vrouwen en een paar mannen in de Oranjerie te Roermond hebben ze gevierd dat KVG Limburg 90 jaar (eigenlijk al 91) bestaat.

De dag werd geopend door Angely Waaijen in de rol van mantelzorger, moeder, partner en werkneemster. De daarop volgende bezinning over het verhaal van Ruth en Naomi was door vrouwen uit verschillende afdelingen voorbereid. Ze lazen het bijbelgedeelte

en hadden elk een symbool met hun verhaal meege-nomen.

Joan Ferrier (directeur E-Quality) liet in haar lezing zien hoeveel er in die 90 of 91 jaar voor vrouwen veranderd is op het gebied van arbeid, zorg en economische zelfstandigheid – en hoeveel er nog kan verbeteren voor vrouwen en mannen. Voor haar stellingen was er helaas te weinig tijd.

Onderscheiding Ans Wouters

's Middags werden de feestelijkheden voortgezet met een quiz voor bestuursleden en de benoeming van Ans Wouters tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. De muziek bij dit alles van Linda Smeets en Hub Boesten, en als afsluiting van Thei en Marij, zorgde voor een overweldigend feestelijke sfeer.

Katholiek Vrouwengilde Amersfoort ontvangt 70 provinciale KVG-sters

Op een zonovergoten dag, dinsdag 21 april, was KVG Amersfoort gastvrouw voor de jaarlijkse Provinciedag van het Katholiek Vrouwengilde. Dit jubileumjaar van 750 jaar Amersfoort was er bij uitstek geschikt voor, en het werd een feestdag.

In de ochtend gaf Josephine van Pampus in een boeiend verhaal met bijbelse voorbeelden uitleg aan het thema 'Zorg voor elkaar', te onderscheiden in de volgende kernwoorden:

Aanwezig, gastvrij, dienstbaar en aandachtig. Zo willen KVG-

vrouwen er voor de gemeenschap en de maatschappij zijn. Hoe je dat doet, heeft deze ochtend ons weer eens heel helder gemaakt.

De ontmoeting van al die andere actieve vrouwen in de provincie gaf bij een uitgebreide lunch veel uitwisseling en herkenning. Daarna volgde met twee boten een rondvaart door de grachten van een feestelijk vlaggend Amersfoort.

Na een afsluiting in het gebouw van de H. Geest konden we alle vertrekkende dames verrassen met een tas van Amersfoort en een kleine attentie. Het KVG Amersfoort kan zich met voldoening en

trots deze geslaagde dag herinneren.

Mochten er dames zijn met belangstelling voor de KVG-activiteiten: Iedere maand is er een avond met thema en gezellige ontmoeting. Iedereen is welkom om een keer te gast te zijn.

Inlichtingen: mw. Ans Huijbregts, voorzitter, telefoon (033) 465 61 61.

Mimi de Kock

Coalitie: gehoorzaamheid verschilt

Op 23 april 2009 waren bestuursleden uit het IWFT Vrouwen-netwerk, de Werkplaats Feminisme en Levensbeschouwing, de Oecumenische Vrouwensynode en de Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging aanwezig bij de 'Coalitie', een netwerkbijeenkomst van oecumenische vrouwenorganisaties

Sandra Veen had samen met Tea Rienksma het inhoudelijke gedeelte voorbereid, over de genderspecifieke leesmethode. De lange weg die deze leesmethode heeft afgelegd, begon met een onderzoeksverslag van Henny Heldring

(Vrouw en Kerk, Nederlands Hervormde Kerk) uit 1996 over het verschillende leren van mannen en vrouwen. De werkgroep Taal en Leren boog zich vervolgens over de praktijk, op weg geholpen door dr. Agnes Verbiest. In 2004 verscheen de map *Vrouwentaal en Mannentaal* voor kerkelijke werkers (zie www.kerkinactie.nl). Nu onderzoekt de werkgroep de genderlading van maatschappelijke deugden: wat betekent tolerantie, gerechtigheid of gehoorzaamheid voor vrouwen, en wat voor mannen?

Een rondje 'boodschappen over gehoorzaamheid in onze opvoe-

ding' openbaarde verschillen in geloof en sociale klasse. Een korte tekst op openlijke en verborgen boodschappen lezen leverde verblijvend veel resultaten op.

Greet den Dulk meldde dat in het laatste *Vlugschrift* de opheffing van de Werkplaats was aangekondigd, vooral vanwege gebrek aan menskracht. De opheffing of zoals iemand zei: de afsluiting, werd betreurd, maar wel als realistisch beschouwd.

In oktober overleggen de organisaties over een eventueel vervolg.

Met dank aan Greet den Dulk-Barens

Miet van Puijenbroek

In Tilburg is op 8 maart 2009 een standbeeld onthuld voor 'Tilburger van de eeuw' Miet van Puijenbroek (1914-1999). Miet van Puijenbroek was een textielarbeidster en dochter van een wever, raadslid en wethouder, voorzitter en diocesaan leidster van de Katholieke Arbeiders Vrouwen (KAV).

Met veertien jaar begon ze aan een werkweek van 48 uur als nopster en stopster in een Tilburgse textiel fabriek. Al in haar

horen. Wanneer subsidie voor kinderopvang op de raadsagenda stond, begon Miet een betoog over de onwaardering van huishoudelijke arbeid en de economische waarde van het verzorgen van een gezin. Daar voegde ze overigens in één adem aan toe dat ze geen bezwaar had tegen moeders die er zelf voor kiezen buitenshuis te werken.

Het beeld is uit één stuk marmor gehouwen door Margot Homan en straalt

strijdvaardigheid uit. Het staat op een symbolische plek: vlakbij de boom die ooit door Miet is geplant, en voor het Audax Textielmuseum, herinnering aan de Tilburgse textielindustrie

strijdvaardigheid uit. Het staat op een symbolische plek: vlakbij de boom die ooit door Miet is geplant, en voor het Audax Textielmuseum, herinnering aan de Tilburgse textielindustrie

Bronnen

Marjet Derks en Marijke Huisman, *Edelmoedig, fier en vrij*, Verloren, Hilversum 2002.

Joke Knoop in het *Brabants Dagblad* (tekstbureauwestpoint.blogspot.com)

En de site:

www.jetentom.com/miet_van_puijenbroek.htm

Boekbespreking

Sjef Rambags, *Mannen zijn geen sletten*; ISBN 978 90 813634 1 9, 207p.; Van den Munckhof, Venray 2009.

De auteur heeft dit boek aan zijn moeder opgedragen. Uitgangspunt is het leven van zijn ouders die als kinderen van hun tijd slachtoffers zijn geweest van de toen heersende kerkelijke huwelijksmoraal: Sjef Rambags is opgegroeid in een gezin met 13 kinderen. Hij voert postuum het woord namens zijn moeder. 'Ik voel mij met terugwerkende kracht enigszins schuldig en daarom heb ik het als een opdracht beschouwd om haar gevoel van onbehagen te verwoorden, te analyseren en te verklaren.'

Hij beschrijft de vroegste katholieke kerk, de filosofen en kerkvaders en de feministische emancipatie. Achter de laatste plaatst hij een vraagteken. Uitgebreid komt de beeldvorming van de man aan bod. Door zijn analyse daarvan wordt duidelijk dat wij niet moeten denken dat er voldoende veranderingen, verbeteringen in de positie van vrouwen zijn gerealiseerd. Hij pleit verder voor emancipatie van mannen als voorwaarde om te komen tot gelijkwaardigheid, zelfbeschikking, zelfstandigheid en maatschappelijke participatie. Mannen moeten de macht gaan delen met vrouwen. Maar vrouwen moeten met machtsmiddelen de feminiene waarden tot hun recht laten komen, wil er ook echt verandering komen.

Het boek heeft een verrassende invalshoek. Vanuit het vertrekpunt van het leven van zijn moeder voert dit boek de lezer mee op de zoektocht van de auteur naar de oorzaken van zowel binnenkerkelijk en / of cultureel bepaalde wetten en voorschriften. Sjef Rambags heeft veel bronnen geraadpleegd waaruit hij veelvuldig citeert. Dit boek laat zien dat het persoonlijke ook politiek is.

Ik vind het bijzonder dat een man dit geluid laat horen en zich zo uitgebreid in deze materie heeft verdiept. Het lijkt mij een boek dat uitstekend gebruikt kan worden binnen gespreks-groepen, mannen zowel als vrouwen, apart en samen.

Liesbeth van Berlo-Leussink

Zusters in Sri Lanka

Regelmatig is de oorlog op Sri Lanka in het nieuws waar het leger in gevecht met de Tamils kampen heeft opgericht voor de burgerbevolking. Journalisten en het Rode Kruis hebben niet of nauwelijks toegang tot dit gebied. Maar kleinschalige hulp is wel mogelijk via twee Sinhalese zusters.

In een brief aan de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) schrijft Lieve Troch, hoogleraar in Sao Paulo (Brazilië) en universitair docent dogmatiek in Nijmegen, dat ze contact heeft met zuster Canice.

Deze zuster van de Heilige Familie van Bordeaux, de grootste zustercongregatie op het eiland, coördineert samen met zuster Immaculate (congregatie van de Goede Herder) de hulp tussen de religieuzen op het eiland en in de oorlogszone. Zij vragen aan Nederlandse congregaties ondersteuning voor de kampen die het leger opricht op een smalle kuststrook van 5 km in het noorden.

Er zijn drie kampen bekend: een met 190.000 mensen, een van 50.000 in het gebied waar gevochten wordt, en een kamp waarin ongeveer 60.000 mensen met waterpokken bijeengedreven zijn.

In dit boeddhistische land lukt het de zusters vanwege hun religieuze status om met name de vrouwen in de kampen van kleding, emmers en drinkbekers te voorzien. Beide zusters staan bekend als sociaal betrokken religieuzen. Ze zijn Sinhalees maar hebben ook Tamil-afdelingen in de congregatie.

De KNR is bereid om als doorgeefluik te functioneren. Als u de Tamils in Sri Lanka wilt ondersteunen dan kunt u een bijdrage storten op bankrekening **22 59 08 514** van de KNR onder vermelding van 'Nood Sri Lanka'.

Justine Masika Bihamba: vrouw van Justitia et Pax

Anne Offermans schreef in het Jaarverslag 2008 van de Unie NKV dat het *Synergie des Femmes pour les Victimes des Violences Sexuelles* (Samenwerkingsverband Vrouwen voor Slachtoffers van Seksueel Geweld), een van de Congolese partners van Justitia & Pax, winnares is geworden van de eerste Mensenrechtentulp. Minister Maxime Verhagen reikte deze op 10 december 2008 uit aan Justine Masika Bihamba die deze organisatie leidt.

Omdat Justine bedreigd wordt, onderneemt Amnesty

International op dit moment actie voor haar: U kunt tot 31 juli 2009 de petitie ondertekenen waarin de president van de Democratische Republiek Congo opgeroepen wordt om Justine en haar collega's te beschermen.

Informatie:
www.justitiaetpax.nl,
tel. (070) 313 68 00;
www.amnesty.nl
of tel. (020) 626 44 36.

Justine Masika Bihamba

Wetenswaardig

Vrouw en geld. E-Quality organiseert het Vrouw&Geld Café. Tijdens een gezellige avond kunt u al uw financiële vragen stellen en uitwisselen met andere vrouwen.

Aanwezig met een geldspel zijn de auteurs van *Vrouw&Geld*. Organiseer je financiën: Denise Hulst en Wilma van Hoeflaken.

Tijd en plaats van het Vrouw&Geld Café in 's-Hertogenbosch: **25 juni**, 19.00-22.30u, Theater aan de Parade.

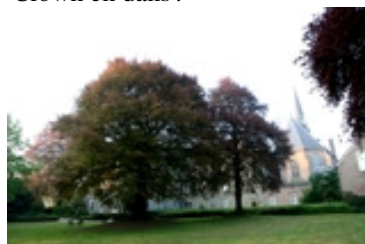
In 2009 worden andere Vrouw & Geld Cafés georganiseerd in: Zwolle (27 augustus), Nijmegen (1 oktober), Middelburg (22 oktober), Groningen (19 november) en Rotterdam (10 december). Aanmelding en informatie: tel. (070) 36 59 777 of [www.e-quality](http://www.e-quality.nl)

De weg van ETTY HILLESUM; de studieweek mystiek van het Titus Brandsma Instituut gaat dit jaar over ETTY HILLESUM. Inleidster is Ria van den Brandt. Tijd en plaats: **ma 6 t/m do 9 juli** in het Collegezalencentrum in Nijmegen. *Inlichtingen:* tel. (024) 361 2162 of marianne.debaan@titusbrandsmainstituut.nl.

Zenzaterdag op 25 juli (10.00-16.00u) onder begeleiding van Anna María Schlüter Rodés, op basis van het *Fukan Zazangi* van Dogen Zenji. Plaats: Graalhuis, Utrecht. Aanmelding en informatie: www.degraalbeweging.nl, degraal@planet.nl, of tel. (030) 2 333 640 (di 10.00-18.00u).

Een zomer bezinning, bezieling, beweging vindt u in het Dominicanenklooster in Huissen. Er zijn nog plaatsen vrij in de zomerweken van juli en augustus: 'zin in verhalen – lef voor vertellen', 'yogaweek' 'retraite-week', 'week gedichten lezen, schrijven en presenteren' 'Kunst van genieten op basis van psychosynthese' 'meditatieve zomerweek – de kleine prins' en 'Clown en dans'.

Meer informatie op de website: www.dominicanenkloosterhuissen.nl of tel. (026) 326 44 22.

Nationale Vredesdag voor Religieuzen, 12 september in het Ds Piersoncollege te 's-Hertogenbosch. Het thema is: 'Wij' tussen Israël en Palestina. Informatie en aanmelding: (073) 69 21 3 21 of communicatie@knr.nl.

Op adem komen is de titel van een aanbod van vier zelfstandige arrangementen (zie hieronder). Om momenten van ontmoeting te ervaren... om het gewone en alledaagse leven aandachtiger te beleven, de rode draad in het eigen leven in alle oprechtheid te herkennen... Het weekend in Maarssen wordt georganiseerd door het Beraad Vrouw in Kerk en Samenleving (Febe). Meer informatie: adem@gmail.nl en <http://opadem.wordpress.com>.

Personalia

Mgr Muskens is benoemd tot ereburger van Breda.

Helmi van Stratum (CFL-2) is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Prof.dr. Willy Jansen (1950) is een van de vier vrouwen die dit jaar benoemd zijn tot lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. KNAW-leden worden benoemd voor het leven op grond van hun wetenschappelijke prestaties. Prof.dr. Willy Jansen is voorzitter van de Commissie van Advies van de Unie NKV leerstoel Religie en Gender.

Per 1 juli 2009 is de heer drs. T. Tromp (1970) benoemd tot directeur van het bureau van Reliëf. Thijs Tromp volgt in deze functie mw.dr. M.W.H. Steemers-van Winkoop op. Tot 1 juli 2009 is de heer M.-Paul van Mansum nog als waarnemend directeur werkzaam bij Reliëf.

Thema	Tijd	Plaats	Begeleiding
Levensverhalen	30 juni-1 juli	Liobaklooster Egmond	Wendela Vuylsteke
Van ontroering naar houvast	2-3 september	Emmaüs-priorij Maarssen	Huguette Jurriaanse
Stilte	26-27 oktober	Samaya, Werkhoven	Everdien Hagen
Het alledaagse, heilig?	28-29 november	Woodbrookershuis, Barchem,	Jan-Willem Menkveld

Raadpleeg voor activiteiten regelmatig de kalender op www.unienkv.nl